

Nr 62.

Ankom till riksdagens kansli den 5 april 1935 kl. 1 e. m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning angående grunder för förvaltningen av vissa kronoskogar.

(2:a avd.)

I en till riksdagen den 1 mars 1935 avlåten, till jordbruksutskottet hänvisad proposition, nr 151, har Kungl. Maj:t, under återopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för samma dag, föreslagit riksdagen att antaga följande förslag till

Förordning**angående grunder för förvaltningen av vissa kronoskogar.**

Härigenom förordnas som följer:

1 §.

Kronan tillhöriga skogar under domänstyrelsens förvaltning skola, därest icke i författning eller eljest i vederbörlig ordning annorlunda finnes föreskrivet, förvaltas enligt bestämmelserna i denna förordning.

2 §.

Skogar, som här avses, skola vårdas efter regler, vilka med tillgodoseende av fordringarna på ett uthålligt skogsbruk och en i möjligaste mån jämn avverkning åsyfta högsta möjliga avkastning i penningar.

3 §.

Innan avverkning av virke äger rum, skall utsyning företagas i den ordning domänstyrelsen bestämmer.

Virket skall, i den mån så kan ske och detsamma icke är erforderligt för domänverkets eget behov eller till husbehovsvirke åt arrendatorer av kronans jordbruksegendomar under domänstyrelsens förvaltning eller åt andra, som må vara berättigade till sådant virke, försäljas på sätt för vinnande av bästa ekonomiska utbyte finnes lämpligt. Domänstyrelsen må dock icke utan Kungl. Maj:ts medgivande träffa avtal om upplåtelse av avverkningsrätt eller leverans av virke för längre tid än fem år.

4 §.

Där så provas lämpligt må domänstyrelsen eller, efter styrelsens förordnande, densamma underställd tjänsteman å skog, som avses i denna förordning, upplåta rätt till bete eller slätter eller till sten-, kalk-, sand-, grus- eller torvtäkt eller annan dylik rättighet. Vad sålunda stadgats skall även gälla angående upplåtelse med nyttjanderätt av för skogsproduktion mindre tjänlig mark till tomt, upplagsplats eller annat dylikt ändamål samt av fiske, som hör till skogen.

5 §.

Virke eller annat, som försålts genom domänstyrelsen underställd tjänsteman, må icke utlämnas, förrän köpeskillingen blivit betald eller säkerhet därför blivit ställd. Uppgår köpeskillingen till mindre belopp, må domänstyrelsen dock medgiva undantag härifrån. Har försäljningen skett genom domänstyrelsen, äger styrelsen förfara på sätt den för varje särskilt fall finner lämpligast.

6 §.

Domänstyrelsen skall äga meddela de närmare föreskrifter, som finnas erforderliga för tillämpningen av denna förordning.

Denna förordning träder i kraft den 1 juli 1935.

Härigenom upphäves förordningen den 26 januari 1894 (nr 17) angående hushållningen med de allmänna skogarna i riket, i vad densamma har avseende å kronoparker, flygsandsfält, skogar till kronans utarrenderade jordbruksdomäner samt kronoöverloppsmarker.

Beträffande de skäl, som ligga till grund för Kungl. Maj:ts förslag, får utskottet, i den mån redogörelse därför ej lämnas här nedan, hänvisa till det vid propositionen fogade statsrådsprotokollet.

Jämlikt § 77 regeringsformen skola kronans skogar förvaltas efter de grunder riksdagen därom föreskriver.

Gällande bestämmelser angående hushållningen med de allmänna skogarna i riket återfinnas i förordningen den 26 januari 1894 (nr 17). Denna förordning har vid upprepade tillfällen ändrats och i flera väsentliga delar upphört att gälla.

Vid sidan av 1894 års förordning finnas även andra författningar, däri bestämmelser lämnas, som hava avseende å förvaltningen av kronoparker och skogar hörande till statens jordbruksdomäner. Sådana bestämmelser finnas upptagna i förordningen den 22 juni 1934 (nr 321) an-

gående grunder för förvaltningen av viss kronoegendom samt kungörelsen den 25 november 1927 (nr 437) angående grunder för tillgodogörande av kronans jakträtt. Vidare finnas dylika stadganden i författningarna rörande upplåtelse till enskilda av kronojord i de nordligare delarna av landet. Sådana författningar äro kungörelserna den 26 juni 1925 (nr 291) angående allmänna grunder för upplåtande av kolonat i Norrland och Dalarna, den 18 juli 1928 (nr 314) angående grunder för upplåtelse åt lappar av lägenheter å kronomark samt den 14 juni 1929 (nr 170) angående upplåtande av kronotorp å vissa kronoparker m. m. — Angående försäljning av staten tillhörig fast egendom under domänstyrelsens förvaltning äro bestämmelser meddelade i förordningen den 6 juni 1929 (nr 176) angående försäljning i vissa fall av kronoegendom m. m.

Beträffande innehållet i 1894 års förordning tillåter sig utskottet hänvisa till det vid propositionen fogade statsrådsprotokollet sid. 5—8.

Frågan om en fullständig omarbetning av 1894 års förordning har flera gånger varit under övertvägande. Sålunda uppdrog Kungl. Maj:t den 5 juni 1907 åt en kommitté, den s. k. norrländska skogsvårdskommittén, att verkställa utredning angående de åtgärder, som borde vidtagas för att åstadkomma en rätt vård av kronans och de under skogsstatens tillsyn ställda skogarna i Norrland och Dalarna. Ett liknande uppdrag beträffande de under domänstyrelsen ställda skogarna i övriga delar av riket överlämnades den 16 juni 1911 till för ändamålet särskilt tillkallade sakkunniga. Den norrländska skogsvårdskommittén avlämnade betänkande den 16 mars 1912 och de skogssakkunniga för södra Sverige den 17 december 1915.

Sedan *domänstyrelsen* i skrivelse till Kungl. Maj:t den 24 april 1933 hemställt, att 1894 års förordning måtte i vissa avseenden upphävas, har styrelsen med skrivelse den 10 december 1934 framlagt förslag till ny skogsordning beträffande domänfonden tillhörande skogar. Över förslaget, varför redogörelse återfinnes i statsrådsprotokollet å sid. 9 och 10, har kammarkollegium avgivit infordrat yttrande. Sedermera har på grundval av domänstyrelsens förslag inom jordbruksdepartementet det genom förevarande proposition framlagda förslaget utarbetats.

Departementschefen har i ärendet anfört bland annat följande:

»Sedan omorganisationen av domänverket nu i huvudsak genomförts, har frågan om nya bestämmelser för förvaltningen av kronoskogarna ytterligare aktualiserats. 1894 års skogsordning tillkom under en tid, då domänstyrelsen framstod mera såsom ett förvaltande än affärsdrivande verk, och är till följd därav tyngd av en mängd detaljbestämmelser. Numera torde man vara ense därom, att dessa bestämmelser, vilka i flera hänseenden äro föråldrade, på ett olämpligt sätt ingripa hindrande i domänstyrelsens förvaltning av de styrelsen underställda skogarna. Behovet av en omarbetning av skogsordningen torde framstå såsom trängande.

Att framlägga förslag till helt ny skogsordning för de allmänna skogarna torde dock icke för närvarande låta sig göra. En dylik åtgärd torde behöva föregås av en ganska omfattande utredning i ämnet. Det är min avsikt att i annat sammanhang föreslå, att en sådan utredning igångsättes. Emellertid lärer intet hinder finnas för att ur 1894 års skogsordning såsom domänstyrelsen föreslagit utbryta bestämmelserna beträffande vissa till domänstyrelsen hörande skogar och i fråga om dem genomföra en modernare lagstiftning. De skogar, vilka härvid närmast åsyftas, äro kronoparkerna och kronans flygsandsfält, skogar till kronans utarrenderade jordbruksdomäner samt skogar å kronoöverloppsmarkerna. Behovet av en ny skogsordning torde ock vara mest framträdande vidkommande dessa skogar, vilka utgöra den betydelsefullaste delen av skogarna under domänstyrelsens förvaltning.

I den nya författning, vilken sålunda bör utfärdas, torde på sätt domänstyrelsen föreslagit endast böra upptagas de grundläggande bestämmelserna för skogarnas förvaltning. Att lämna mera ingående föreskrifter lärer icke vara lämpligt med hänsyn till de skiftande förhållandena på skogsbrukets område och den där rådande snabba utvecklingen. Denna ståndpunkt torde också bäst överensstämma med vad nyss anförts angående det olämpliga i att domänstyrelsens rörelsefrihet i utövningen av dess affärsdrivande uppgift hämmas genom alltför många reglerande bestämmelser. Domänstyrelsen torde böra lämnas frihet att själv avgöra detaljfrågorna i förvaltningen.

Som ledande grundsats för skogarnas skötsel torde i överensstämmelse med vad domänstyrelsen härutinnan föreslagit böra, liksom nu är fallet beträffande kronoparkerna och flygsandsfälten, gälla principerna om ut hålligt skogsbruk och största möjliga avkastning. 1894 års skogsordning upptager med avseende å de till jordbruksdomänerna hörande skogarna icke kravet på högsta möjliga avkastning med hänsyn till att dessa skogar enligt de vid tiden för förordningens tillkomst gällande grunderna för förvaltningen av domänerna skulle tillgodose domänarrendatorernas behov av husbehovsvirke och även understundom kunde omfattas av arrendet. Sedan i de nu gällande, vid 1934 års riksdag godkända förvaltningsgrunderna föreskrivits, att skog, som hör till den utarrenderade egendomen, aldrig skall omfattas av arrendet och att husbehovsvirke även må tillerkännas arrendatorerna från annan kronoskog under domänstyrelsens förvaltning än den till egendomen hörande, finnes icke längre någon anledning att fastställa olika regler för skötseln av de ifrågakvarande kategorierna kronoskogar.»

Utskottet delar departementschefens uppfattning om behovet av nya bestämmelser rörande förvaltningen av de allmänna skogarna. Kungl. Maj:ts förslag avser bland annat att upphäva ett stort antal föreskrifter och i stället på förevarande betydelsefulla område lämna domänstyrelsen i det närmaste full frihet att handla efter styrelsens egen uppfattning. Med hänsyn framförallt till de stora praktiska fördelar, som torde ernås därigenom, att domänstyrelsen vid sin verksamhet såsom affärsdrivande verk icke bindes av vidlyftiga formella regler, anser sig utskottet kunna biträda det framlagda förslaget.

Utskottet.

Vid sin granskning utav avfattningen av de särskilda bestämmelserna i författningsförslaget har utskottet icke funnit skäl till erinran.

Under återopande av det anförda hemställer utskottet,

att riksdagen må bifalla förevarande proposition.

Stockholm den 5 april 1935.

På jordbruksutskottets vägnar:

C. J. JOHANSSON.

Närvarande: se utlåtande nr 59.